

Mødet den 2. Februar 1905.

Fraværende var: Harald Jensen.

1. (J. Nr. 287—1904). Fra Indenrigsministeriet var modtaget Skrivelse om Tilvejebringelse af Oplysninger om Forholdet mellem Kommunen og **For-svars-væset**.

Fra Kæmnerkontoret var i Sagen indhentet følgende Oplysninger for Tidsrummet fra 1. Januar 1903 til 31. Marts 1904:

»Efter de foreliggende Opgørelser og Aarhus Kommunes Regnskaber repræsentere de i Aarhus By beliggende militære Bygninger med deres Byggegrunde og Ridebaner en Sum af 1,789,305 Kr. 33 Øre, i hvilken Sum ogsaa Værdien af det Inventar, som tilhører Kommunen, er indeholdt.

Værdien af Rytteriets Ridehus med Byggegrund er derimod ikke indeholdt i den nævnte Sum, fordi denne Bygning med dens Grund ejes af Staten.

De Kommunen tilhørende militære Bygninger med Omgivelser have i det ovennævnte Tidsrum krævet af Kæmnerkassen følgende Beløb:

Til Vedligeholdelse af Bygninger, Brolægning og Kloaker samt til Reparation af Stakit og Hegn m. m.	26,364, 87
Skatter og Brandkontingent	3,736, 51
Kaserneudgifter, nemlig Administrationsudgifter, Udgift til Renholdelse af Lokaler og Pladser, Opvarmning og Belysning, Anskaffelse og Vedligeholdelse samt Renholdelse af Inventar, Vandafgift og Vadsk m. m.	33,619, 47
	63,720, 85

Hertil maa lægges Rente af den i Etablissementerne bundne Kapital.

Udgifterne til Etablissementernes Tilvejebringelse ere afholdte af mange Laan, der ere stiftede til forskellig Rente. Den vil imidlertid være det virkelige Resultat overordentlig nær, naar man regner med en Gennemsnitsrente af 4⁰/. Der maa derhos tages noget Hensyn til Etablissementernes Forringelse, og man har derfor ment at maatte regne med en Gennemsnit af 4¹/₂ ⁰/. Med en saadan Gennemsnit vil en Kapital, naar Renten er 4 ⁰/o p. a., amortiseres i Løbet af 56 Aar.

4¹/₂ ⁰/o p. a. af 1,789,305 Kr, 33 Øre i 5 Fjerdingaar 100,648, 42

I Alt Udgift 164,369, 27

Indtægterne for de samme 5 Fjerdingaar ere følgende:

Godtgørelse gennem Indenrigsministeriet for Afgivelse af Underofficerskvarterer, Mandskabskvarterer, Staldrum og Værksteder, altsaa den Kommunen til-

Overføres 164,369 27

kommende normerede Godtgørelse med
Tillæg af den Del af den virkelige Ud-
gift, som Statskassen bærer 66,904, 14

Godtgørelse gennem
samme Ministerium for Afgi-
velse af Sygehus og saadanne
Lokaler m. m., for hvilke
der efter Lovgivningen ydes
Garnisonsbyerne fuldstændig
Godtgørelse 23,663, 88

90,568, 02

Godtgørelse gennem
Krigsministeriet samt den
Leje, nogle Lokalers Bru-
gere har erlagt..... 40,002, 79

I Alt Indtægt 130,570, 81

Differencen 33,718, 46

udgør den Indkvarteringsbyrde, som hviler paa
Aarhus Kæmnerkasse for den Del af Byens Gar-
nison, som de militære Etablissementer rumme-
hvilken Byrde for 5 Fjerdingsaar svarer til en
Byrde af 27,038 Kr. 77 Øre for 1 Aar.

For den Del af Garnisonen, som Kasernerne ikke
kunne rumme, altsaa for de Underofficerer, som
have været Selvejere, og for det Mandskab, som
har været indkvarteret hos Byens Indbyggere, og
for de Heste, som have været opstaldede i Byen,
samt for Værksteder i Byen har Indkvarterings-
byrden for Kommunen i samme 5 Fjerdingsaar ud-
gjort 7,409 Kr. 63 Øre, svarende til en Byrde af
5,927 Kr. 70 Øre for 1 Aar.

Den samlede Byrde for Kæmnerkassen for
Byens hele Garnison kommer herefter til at ud-
gøre 32,966 Kr. 47 Øre for 1 Aar.

Byen har overladt Garnisonen til Brug 3 Eks-

ercerpladser. 2 af disse Pladser, nemlig en Plads ved Skejby Led paa $60\frac{1}{7}$ Td. Land og en Plads paa Galgebakken paa ca. $9\frac{1}{3}$ Td. Land, tilhøre Kommunen. Der foretages aarlig Taksationsforretning for at bestemme den Godtgørelse. Kommunen har Krav paa for det paagældende Aar. Forretningen godkendes af Indenrigsministeriet, og Godtgørelsen — med Fradrag af det Beløb, Byen har indvundet ved at udleje Ret til Græsning — tilflyder Byen gennem dette Ministerium. Lejemaal om Ret til Græsning godkendes ogsaa af Ministeriet. For de 5 Fjerdingaar, $\frac{1}{1}$ 1903— $\frac{31}{3}$ 1904, blev Godtgørelsen fastsat til 67 Kr. aarlig pr. Td. Land af Pladsen ved Skejby Led og til 155 Kr. aarlig pr. Td. Land af Pladsen paa Galgebakken.

Den 3die Plads, der benyttes af Artilleriet, tilhører ikke Kommunen, men private. Kommunen betaler i Leje af den 3,440 Kr. om Aaret, men erholder Beløbet refunderet gennem Indenrigsministeriet — dog med Fradrag af det Beløb, der er indvundet ved at udleje Ret til Græsning. Pladsen indeholder 43 Tdr. Land.

Som alt tidligere berørt ejer Staten Rytteriets Ridehus med dets Byggegrund. Man kan ikke opgive nogen Værdi for dette Ridehus, end ikke Bygningens Forsikringssum, da den ikke er brand forsikret. Værdien af Fodfolkets Eksercerhus med Byggegrund, hvilken Værdi er indeholdt i den foran opførte Sum, er 42,603 Kr. 03 Øre; men denne Bygning er meget mindre end Rytteriets Ridehus. Der vides ikke at hvile nogen Servitut paa dette Ridehus «

Det vedtoges at svare i Overensstemmelse med de indhentede Oplysninger og vedlægge de imellem Krigsbestyrelsen og Byraadet oprettede Overenskomster om Kasernernes Benyttelse.

2. (J. Nr. 9—1904). Til Efterretning forelaa Meddelelse fra Indenrigsministeriet om Anvisning af Afdrag paa **Indkvarteringsgodtgørelse** til Kommunen med 15,000 Kr. for Tidsrummet fra 1. Oktober 1904 til 31. Marts 1905 og 25,000 Kr. for Tidsrummet fra 1. April til 30. September 1905.
3. (J. Nr. 273—1904). Til Efterretning forelaa ligledes samme Ministeriums Tilladelse til, at der af Kommunen til Børnebespisningen i indeværende Aar ydes et Tilskud af indtil 6000 Kr., uanset at Tilskudet herved maatte overstige Beløbet af de af Private ydede Bidrag.
4. (J. Nr. 46—1904). Fra samme Ministerium var modtaget Skrivelse betræffende det i Anledning af **Havneudvidelsen** paatænkte Laan paa 2½ Mil. Kr. og eventuelle senere Laan.

Det vedtoges at tilsige Kommunens Garanti for de omhandlede Laan.

5. (J. Nr. 22¹⁰—1904). Til Efterretning forelaa samme Ministeriums Approbation paa Købekontrakt med Enkefru Constance Hansen om et Areal af 1000 □ Alen i Forening med den af hende tidligere købte **Villaparcen** ved Dalgasavenuen.
6. (J. Nr. 133—1904). Havneudvalgets Besvarelse af Antegnelserne til **Havneregnskabet** for 1903—04 tiltraadtes.
7. (J. Nr. 301—1904). Der forelaa Skrivelse fra 2. Generalkommando Intendantur om Forandring af Punkt 5 i den med Krigsbestyrelsen af 28. November 1890 afsluttede Overenskomst om Benyttelsen af de kommunale **Kaserneetablissementer**, saaledes at den deri ommeldte Eftersynsrapport fremtidig indsendes inden hvert Aars 15. August.

Det vedtoges at svare, at Byraadet intet fandt mod Forandringen at erindre.

8. (J. Nr. 271—1904). Fra Kommandanten i Aarhus var modtaget Skrivelse om forskellige Ændringer ved Badeværelserne i **Garnisonssygehuset** samt Ombygning af en Porcellænsovn i Operationsstuen sammesteds, saaledes at Opvarmningen af denne, som nu tog omtrent 8 Timer, kunde ske i betydelig kortere Tid.

I Overensstemmelse med Indkvarteringskommissionens Indstilling vedtoges det at anvende et Beløb af 98 Kr. til Ombygning af Ovnen i Operationsstuen, og ved Behandlingen af Budgettet for 1906/07 at tage en Omdannelse af Badeværelserne under Overvejelse.

9. (J. Nr. 281—1904). Fra Købstadforeningen forelaa Forespørgsel angaaende de Udgifter, der paaføres Kommunen ved Ligning og Opkrævning af **Indkomst- og Formueskat til Staten.**

Formanden oplyste, at efter indhentet Oplysning udgjorde Udgifterne ved det i Anledning af de ny Skattelove nødvendiggjorte Skattekontor ca. 6400 Kr. aarlig. Hvor stor en Del af disse Udgifter, der vare bevirkede ved Loven om Stats-skatten, var jo ikke saa nemt nøjagtig at afgøre; at angive den til $\frac{1}{3}$ af de samlede Udgifter — som Skatteinspektøren havde gjort — var næppe tilstrækkeligt, da han ikke havde taget i Betragtning, at selve Opkrævningen af Skatten ogsaa medførte Udgifter for Kommunen. Anslog man Udgiften til ca. 2500 Kr., var man dog vist paa den sikre Side. Den Erstatning, der af Staten skulde ydes Kommunen, vilde formentlig beløbe sig til ca. 3000 Kr.

Nørgaard skulde henstille, at man svarede, at Udgifterne paa det nærmeste dækkedes ved den af Statskassen ydede Erstatning for Opkrævningen.

Det vedtoges at svare som af Nørgaard foreslaaet.

10. (J. Nr. 23¹⁶—1904). Til Efterretning forelaa Meddelelse angaaende **Musæets** Kunstsamlinger i 1904.

L a u r s e n glædede sig over, at Skolerne havde gratis Adgang til Musæets Kunstsamlinger, noget der sikkert var af Betydning. Han kunde ved denne Lejlighed ønske oplyst, hvorledes Valget af Musæets Bestyrelse foregik.

F o r m a n d e n meddelte, at ifølge den kongelige Resolution, hvorved Musæets Forhold var ordnede, valgtes 1 Medlem af Byraadet, medens Bestyrelsen iøvrigt supplerede sig selv med Forbehold af Stiftsovrighedens Approbation.

11. (J. Nr. 318—1904). Til Efterretning forelaa Meddelelse om **Guldbryllupsasylet** i 1904, hvoraf fremgik, at dette, afset fra de af private ydede Bidrag, havde haft en Indtægt af ialt 307 Kr. 60 Øre.

Det vedtoges at lade Asylet anvise 1192 Kr. 40 Øre til Udbetaling af den disponible Renteindtægt, 1201 Kr. 61 Øre, af Konsul Rud. Wulff og Hustrus Legat til Fordel for nævnte Asyl. Den tilbageværende Del af Legatets Renteindtægt, 9 Kr. 21 Øre, tildeles ligesom i foregaaende Aar Enkefru Justitsraadinde Müller af Aarhus.

12. (J. Nr. 306—1904). Fra Hr. Mikael Johansen forelaa følgende Forslag:

→ Aarhus Byraad indbyder Delegerede fra samtlige Købstæder til Møde i Aarhus i den sidste Halvdel af Maj Maaned for at forhandle en Henstilling til Regering og Rigsdag om en fyldigere Repræsentation for Købstæderne i Lovgivningsmagten.

Indbydelsen omfatter 2 a 3 Delegerede fra hvert Byraad efter disses Størrelse.«

Mikael Johansen erindrede om, at han allerede ved sidste Budgetbehandling havde rejst det nu til Forhandling foreliggende Spørgsmaal. Han havde den Gang paa Opfordring ladet Sagen falde for senere at fremkomme med et særligt Forslag denne vedrørende. Dette forelaa nu, og han skulde uden mange Ord anbefale, at Byraadet sluttede sig til den af ham udtalte Tanke. Der var sikkert Enighed om, at Købstædernes Repræsentation for Tiden paa Tinge var meget uheldig; medens Byerhvervene beskæftigede $\frac{3}{5}$ af Landets Befolkning, kunde Købstæderne ikke engang besætte $\frac{1}{4}$ af Pladserne i Rigsdagen. Man burde enes om af alle Kræfter at arbejde paa at skaffe Købstæderne en fyldigere Repræsentation paa Tinge, og intet var naturligere end, at samtlige danske Byraad, der repræsenterede Borgerskabet i alle politiske Afskygninger, var dem, der bar Kravet i saa Henseende frem. Han kunde ikke tro, at Lovgivningsmagten skulde undlade at tage noget Hensyn til en Henvendelse herom, naar den blev baaret frem af samtlige Landets Byraad, ligesaa lidt som han kunde tænke sig, at denne Sag kunde fremavle Bitterhed mellem By- og Landbefolkningen, da det kun var et Krav om Retfærdighed, der rejstes fra Købstædernes Side.

Johan Pedersen fremhævede, at det første Spørgsmaal, man maatte klare sig var, om den omhandlede Sag kunde siges at være en egentlig kommunal Sag saaledes, at det maatte siges at være en Opgave for Købstædernes Repræsentation at tage denne op. Dette Spørgsmaal forekom det Taleren, man maatte besvare bekræftende, saavist som det var af Betydning for Købstæderne at

have Indflydelse paa den Lovgivning, af hvilken de var afhængige. Han var derimod ikke enig i, at man skulde tilstræbe nogen særlig Købstadsrepræsentation gennem Klassevalg. At Folketingets nuværende Sammensætning var meget uheldig, kunde man vist forholdsvis let blive enige om. Talerens Stemme havde saaledes kun een Gang bidraget til at sætte en Mand ind i Folketinget, og dette vilde sandsynligvis aldrig indtræffe oftere, hvis der ingen Forandring skete i Forholdene. Her i Byen var alene 5500 Vælgere, der manglede Repræsentation i Folketinget. Efter at Parlamentarismen var indført, hvilket jo vilde sige, at Kronens Indehaver skulde vælge sine Raadgivere blandt det folkevalgte Tings Medlemmer, var Spørgsmaalet om Rigsdagens Sammensætning blevet af endnu større Betydning end tidligere, det gjaldt om, at den virkelig kunde blive en Samling af Nationens bedste Mænd. De danske Købstæder havde hidtil ikke øvet nogen glørværdig Indflydelse paa Lovgivningsarbejdet, men tog man det foreliggende Spørgsmaal op, kunde de endnu naa at hævde deres Betydning ved Siden af Landbefolkningen. Et Krav om Retfærdighed overfor Byerne ved Ordningen af Valgene til Rigsdagen kunde sikkert paaregne Støtte fra Regeringens Side, og et saadant Krav behøvede ingenlunde at uddybe Skellet mellem By og Land. Skulde man imidlertid have Haab om at opnaa noget i den omhandlede Henseende, krævede det utvivlsomt, at der var Enighed om, hvad man ønskede, og det forudsatte først og fremmest, at man indenfor Byraadet kunde enes om et Forslag, der kunde danne Grundlaget for en Forhandling mellem samtlige Byraad. Han skulde derfor foreslaa, at man foreløbig nedsatte et Udvalg til at overveje

Sagen og fremkomme med et Forslag, forsaavidt der kunde opnaas Enighed herom. Man burde ikke lade Sagen glide sig af Hænderne; det var en Sag, man kunde faa baade Ære og Fornøjelse.

Nørgaard nærede nogen Tvivl om, hvorvidt det rejste Spørgsmaal var en kommunal Sag. I hvert Tilfælde var Sagen dog af saa stor Betydning, at det var heldigt at faa den rejst. Rigsdagen var for Øjeblikket ikke noget korrekt Udtryk for de i Befolkningen herskende Anskuelser. Spørgsmaalet var imidlertid dette, hvorledes man skulde faa Sagen underkastet en Drøftelse og ført frem, uden at et Møde som det foreslaaede blev til et rent politisk Møde. Det var muligt, at det kunde undgaas ved at slaa ind paa den af den foregaaende Taler anviste Vej, og han kunde derfor slutte sig til Tanken om Nedsættelsen af et Udvalg. For saavidt det lykkedes dettes Medlemmer at enes om et Forslag, kunde man jo altid tage Bestemmelse om, hvorvidt man enten selv vilde indkalde til et Møde af Repræsentanter fra samtlige Byraad, eller om man vilde overlade til Købstadforeningen at foranledige et saadant afholdt, det sidste var vel egenlig det naturligste.

Sabroe var overbevist om, at et Møde som foreslaaet sikkert vilde løbe ud i en ren theoretisk Forhandling, der næppe vilde bringe noget Resultat. Han vidste i det hele taget ikke, hvad man vilde med et saadant Møde. Naar man undtog enkelte ensidige Landvælgere, var der rundt i Landet Enighed om det uretfærdige i den nuværende Valgkredsordning. Han vilde foreslaa, at man her i Byraadet vedtog en Resolution, hvori man udtalte Ønsket om Foretagelsen af en Valgkredsrevision mere i Overensstemmelse med Grundlovens Bud og med større Retfærdighed med Hensyn til

By- og Landbefolkningens Repræsentation i Rigsdagen. Vedtog man en saadan Resolution, kunde de andre Købstæder følge efter, og en Række enslydende Resolutioner fra de forskellige Byraad vilde sikkert have mere Vægt over for Regering og Rigsdag end en Forhandling paa et samlet Møde. Afholdelsen af et saadant her i Byen vilde desuden blive ret kostbar for Kommunen.

L a u r s e n ansaa for saavidt den af Sabroe foreslaaede Resolution for uheldig, som den vilde medføre en ret betydelig Stigning af Rigsdagsmedlemmernes Antal. Rigsdagen var talrig nok i Forhold til Landets Størrelse. Naar der i Grundloven var indsat en Bestemmelse om, at Antallet af Folketingets Medlemmer skulde være omtrent efter Forholdet af et Medlem til 16000 Indbyggere, skyldtes det utvivlsomt, at man ikke havde tænkt sig Muligheden af en saa hurtig og stærk Forøgelse af Befolkningen. Han vilde for sit Vedkommende være betænkelig ved at stemme for Princippet om, at Folketingets Medlemsantal skulde stige med Befolkningen; derimod havde han intet imod, at der nedsattes et Udvalg, for at det kunde prøves, om man kunde enes om en Henstilling til Regering og Rigsdag om en retfærdigere Valgkredsordning.

M i k a e l J o h a n s e n troede ganske vist ikke, at det kunde undgaas, at der blev talt Politik paa et Møde som det af ham foreslaaede, men det skulde man heller ikke være bange for; derimod skulde man vogte sig for at komme ind paa Partipolitik, men dette haabede han, at Købstædernes Repræsentanter vilde vide at undgaa. At henvise Sagen til Købstadforeningen ansaa han for mindre hensigtsmæssig. Overfor Sabroe skulde han hævde, at Møder virkede mere agiterende og vakte mere

Opsigt end Adresser, og vilde derfor utvivlsomt faa mere Betydning end saadanne. Ogsaa han vilde være ked af at faa Antallet af Rigsdagsmedlemmer forøget, men kunde man ikke faa Kravet om en retfærdigere Repræsentation i Rigsdagen for Købstæderne gennemført paa anden Maade, maatte man forlange, at Grundlovens Krav skete Fyldest; en Grundlovsforandring vilde ogsaa tage meget lang Tid. Han havde for sit Vedkommende intet imod, at Sagen blev henvist til Overvejelse af et Udvalg.

J o h a n P e d e r s e n gjorde gældende, at Sagen jo var noget forskellig, eftersom man saa den fra Vælgernes eller Rigsdagsmændenes Side; de sidste ønskede en Valgkreds Ordning, saaledes at deres Kredse kunde sikres dem, men for Byraadene var det sikkert rigtigst at se paa Sagen, som den tog sig ud fra Vælgernes Side. Skulde det vise sig nødvendigt at faa foretaget en Grundlovsændring, kunde en saadan med god Vilje og naar der var Enighed herom, gennemføres meget hurtig. Han skulde vedvarende anbefale, at man nedsatte det af ham foreslaaede Udvalg, der burde gøres ret talrigt og f. Eks. bestaa af 2 Medlemmer af hvert af Byraadets 3 Partier samt Formanden. Det var selvfølgelig ikke hans Mening, at dette Udvalg skulde fremkomme med et detailleret Forslag, men man skulde se at opnaa Enighed om Princippet for en Ændring af Valgkredsordningen.

S a b r o e tvivlede noget om, at der vilde kunne opnaaes Enighed i det omtalte Udvalg; der kom næppe andet end Vrøvl ud af at nedsætte et saadant og indkalde et Møde. Han var stadig overbevist om, at det vilde faa mest Betydning, hvis man her udtalte Kravet om en mere retfærdig Valgkreds Ordning, men da der efter de fra forskellig Side faldne Udtalelser ikke var nogen Ud-

sigt til, at den af ham foreslaaede Resolution kunde vedtages, tog han sit Forslag tilbage.

Nørgaard skulde til Mikael Johansen bemærke, at denne, naar han ikke ønskede Sagen henvist til Købstadforeningen, vist gjorde sig skyldig i en Fejltagelse. Købstadforeningen skulde kun foranledige et Møde sammenkaldt, men Delegerne i dette vilde blive akkurat de samme som i det, Byraadet eventuelt vilde indkalde. Han var ikke bange for, at der paa et saadant Møde skulde blive talt om Politik, men han ansaa det for uheldigt, hvis det fik Karakter af et rent politisk Møde, hvilket var noget helt andet. At det nedsatte Udvalg skulde fremkomme med et detailleret Forslag havde han ikke tænkt sig, men han ansaa det ikke for udelukket, at man ved Arbejdet i et saadant Udvalg kunde komme til Enighed om et Forslag, hvorved man kunde komme udenom visse Skær, der burde undgaas; saaledes skulde han nævne, at man burde vogte sig for at opelske Standsegoisme. Ogsaa han var enig i, at der burde nedsættes et større Udvalg.

Jacob Jensen havde ingen Tro til, at der vilde komme noget Resultat ud af Forhandlingerne i det ommeldte Udvalg, hvis Medlemmer næppe kunde enes om et Forslag. En Omlægning af Valgkredsene var iøvrigt et Spørgsmaal af saa vidtrækkende Betydning, at det maatte overvejes vel, inden man kunde tage Stilling dertil. En Udtalelse i Retning af den af Sabroe foreslaaede Resolution kunde han derimod være med til. I Modsætning til Mikael Johansen troede han, at en Række Resolutioner i samme Retning vilde vække mere Opsigt end et enkelt Møde, og Købstædernes Repræsentanter i Rigsdagen vilde nok sørge for, at Indsendelsen af Resolutionerne ikke gik hen uden at blive bemærket.

Det var ogsaa langt billigere at indsende en Adresse end at lade afholde et Møde.

Mikael Johansen kunde ikke rigtig forstaa, hvorfor Sabroe og Jacob Jensen pludselig nærrede en saa stor Frygt for Møder; dem plejede de ellers ikke at være bange for.

Schourup var af den Mening, at den foreliggende Sag faldt ganske udenfor det kommunale Omraade, Byens Interesser i snævreste Forstand, hvad han yderligere var blevet overbevist om ved den storpolitiske Diskussion, der allerede havde rejst sig. Han skulde ikke modsætte sig, at der blev nedsat et Udvalg, men han var sikker paa, at det ikke vilde føre til det allermindste. At sammenkalde et Møde vilde sætte Byen i stor Bekostning og give Anledning til, at der blev spist og drukket godt, men det var maaske ogsaa Hovedsagen for mange ved saadanne Møder. Det forekom ham, at det naturligste var at overlade Købstadforeningen at slaa til Lyd for Købstædernes retfærdige Krav paa en fyldigere Repræsentation i Rigsdagen.

Thomsen var stemt for, at der nedsattes et Udvalg til Drøftelse af Sagen. Alle havde jo været enige om, at Byernes Repræsentation i Rigsdagen var mangelfuld, og der var foreslaaet forskellige Maader til Afhjælpning af denne Mangel; det vilde dog næppe være muligt at opnaa Enighed om nogen Udtalelse straks i dette Møde, men gennem et Udvalg kunde der maaske være Mulighed for at faa tilvejebragt et Forslag, man kunde enes om.

Jacob Jensen fandt, at Mikael Johansen var noget tung i sin Opfattelse af hans Udtalelser angaaende Møder. Taleren ønskede netop Sagen drøftet i saa mange Møder som muligt, nemlig i hvert Byraad for sig.

Mikael Johansen skulde, forsaavidt Schourup havde antydet, at hans Forslag om et Møde var dikteret blot af Lyst til at faa en Lejlighed til at spise og drikke, tilbagevise denne Udtalelse med den Foragt, som en saadan Insinuation fortjente.

Formanden maatte fastlaa, at Schourups Udtalelse ikke faldt som af Mikael Johansen citeret. Den indeholdt intet, der kunde ramme Forslagsstilleren eller andre af Raadets Medlemmer. Man kunde vel vanskelig nægte, at det for mange af Deltagerne i saadanne Møder var et behageligt Tillæg at faa noget godt at spise og drikke.

Sabroe pointerede, at Forhandlingerne om det foreliggende Forslag var begyndt ret lovende; han frygtede for, at Stridbarhedens Aand vilde komme til at raade i Udvalget. Han maatte fastholde, at man burde indskrænke sig til at fremsætte Kravet om en Ændring af Valgkredsordningen, og saa overlade til Rigsdagen at udforme Detaljerne ved dennes Gennemførelse. Naar Raabet om en saadan Ændring lød højere og højere fra Købstæderne hele Landet over, var der den største Mulighed for Kravets Opfyldelse. Der fandtes for Tiden paa den ene Side Valgkredse med langt under 16000 Indbyggere, medens der paa den anden Side var Valgkredse, der havde mange Gange dette Antal Indbyggere; det var saadanne Forskelligheder, man først og fremmest skulde have udlignet. Naar Laursen var saa bange for en Forøgelse af Antallet af Rigsdagens Medlemmer, maatte Taleren for sit Vedkommende sige, at han saa en større Fare for Landet i den stadige Stigning af Antallet af Statspræsterne.

Der nedsattes til Overvejelse af Sagen et Udvalg bestaaende af Formanden, Jacob Jensen,

Mikael Johansen, Laursen, Nørgaard, Johan Pedersen og Sabroe.

13. (J. Nr. 501—1903). Der forelaa Andragende fra Guldsmedgadekonsortiet om Fritagelse for at svare den fastsatte **Afgift af 25 Kr. aarlig af Vandklosetterne** i deres Ejendomme.

Vestesen gjorde opmærksom paa, at Konsortiet til Støtte for sit Andragende paaberaabte sig, at det selv maatte afholde den betydelige Udgift til Anlægget af en Kloak fra deres Ejendomme til Havet, at Kommunen havde forbeholdt sig Ret til at lade Afløbet fra Nødtørftsanstalten i Skolegade løbe igennem en Del af Konsortiets Kloak, samt at den fastsatte særlige Afgift, 25 Kr. aarlig pr. Vandkloset, for Konsortiet vilde betyde et ret stort Beløb, da der var mange Vandklosetter installeret i deres Ejendomme. Konsortiet androg i Henhold hertil om Fritagelse for at betale denne aarlige Afgift, saaledes at det herefter kun skulde betale for Vand til Vandklosetterne efter Vandmaaler. Det forekom dog ikke Taleren, at man kunde gøre nogen Forandring i det med Selskabet ordnede kontraktmæssige Forhold. Den paaankede Afgift var fastsat i det til Ministeriets Approbation indsendte Spildevandsregulativ og iøvrigt ogsaa gældende for Hôtel Royals Vedkommende. Det var en Gene for Kommunen at have en Ledning som den omtalte i sine Gader, en Ledning som man stadig maatte tage i Betragtning ved Kommunens Arbejder i de paagældende Gader, og det var i Betragtning heraf, at man skulde have et Vederlag af dem, der fik Tilladelse til at anbringe saadanne.

Lottrup saa gerne, at man stillede sig saa imødekommende som muligt over for det omhandlede Selskab. Det kunde ikke nægtes, at dettes

Virksomhed ved Ombygningen af Guldsmøgades ene Side havde været af Betydning for Byen, og i sin Tid da der forhandlede om dette Foretagende, havde man vist ogsaa stillet Konsortiet i Udsigt, at man vilde vise sig saa velvillig som muligt overfor det. Naar man i Spildevandsregulativet havde optaget Bestemmelsen om en aarlig Afgift som den ommeldte, havde man næppe herved tænkt paa Institutioner som Bygningskomplekset i Guldsmøgade. Han vilde henstille, at Brolægningsudvalget fik Sagen tilbage til fornyet Overvejelse.

J. C. Petersen vilde ogsaa gerne lægge et godt Ord ind for at imødekomme Andragernes Ønske. Man kunde ikke ligestille dette Konsortium og Hôtel Royal, da førstnævnte paa egen Bekostning havde maatte skaffe Afløb fra deres Ejendomme, medens man for Hotellets Vedkommende havde givet Tilladelse til Benyttelse af en Del af Byens Kloak. Han troede ikke, man behøvede at nære nogen Frygt for, at der vilde komme mange Andragender om Tilladelse til Installation af Vandklosetter med Septic tanks, naar Hensyn toges til, at Andragerne selv skulde anlægge Kloak til Havet. Det nu omtalte Konsortium havde jo iøvrigt deponeret et Beløb til Sikkerhed for den dette paahvilende Vedligeholdelsespligt med Hensyn til de paagældende Gader, saa af Hensyn til disse behøvede man ikke noget særligt Vederlag. Det forekom ham, at en Afgift af 10 Kr. pr. Vandkloset — som paa Frederiksberg — vilde være passende.

Jacob Jensen paapegede, at hele Forholdet mellem Kommunen og Konsortiet var et rent Kontraktsforhold, som dette af egen fri Vilje var gaaet ind paa. Det var ganske naturligt, at Kommunen

havde sikret sine Interesser i Forholdet. Da man i sin Tid ved Vedtagelse af Spildevandsregulativet fastsatte den nævnte Afgift af 25 Kr. pr. Vandkloset, fandt han den ganske vist noget høj, men nu var Regulativet engang vedtaget, og man burde ikke straks give sig til at forandre en for saa kort Tid siden tagen Beslutning.

Mikael Johansen syntes, at Billighedshensyn talte for at fritage Konsortiet for den større Afgift paa 25 Kr. Det var et Fremskridt for Byen, at man havde faaet Guldsmedgades ene Side ombygget, medens selve Byggeforetagendet i hvert Tilfælde for Tiden næppe var et Foretagende, der gav noget stort pekuniært Udbytte. At Hôtel Royal skulde betale en Afgift af 25 Kr., var retfærdiggjort ved, at man for dettes Vedkommende havde givet Tilladelse til Benyttelse af Byens Kloakledninger.

S. Pedersen maatte holde paa, at Kommunen ved alle de Konsortiet givne Dispensationer havde vist dette al den Imødekommenhed, det kunde forlange. Skulde man fritage det for den fastsatte Afgift, kunde det kun ske ved en Forandring af det vedtagne Spildevandsregulativ, og til at forandre dette, saa han ingen Anledning.

Andragendet kunde ikke bevilges.

14. (J. Nr. 467—1903). Til Efterretning forelaa en fra Læge Grauer modtaget Skrivelse, hvorefter denne i Anledning af den af Ministeriet meddelte Tilladelse til Installation af W. C. med Septic tanks i Kathedralskolen forbeholdt sig i fuldeste Udstrækning at gøre Brug af det Værn, Sundhedsvedtægten ydede Naboejendomme ved Indretning af Latriner og Møddingssteder.
15. (J. Nr. 312—1904). Der bevilgedes Skovrideren og Skovfogderne i Marselisborg og Riis Skov Fri-

tagelse for **Hundeafgift** i indeværende Aar i samme Omfang som hidtil.

16. (J. Nr. 311—1904). Det fra den tidligere Vægter paa Marselisborg, Laurs Christiansen, modtagne Andragende om den sædvanlige aarlige **Understøttelse** bevilgedes.
17. (J. Nr. 314—1904). Til Efterretning forelaa Regnskab over **O. M. Nyrops Legat** i 1904. Regnskabet gaar til Revision og Decision med Kommunes Regnskaber.
18. Der foretoges Valg af 2 Medlemmer til **Aarhus Amtsskoleraad** i Stedet for de efter Tur afgaaende, Pastor Laursen og Overlærer Kleisdorff.

De afgaaende genvalgtes for 6 Aar fra 3. Februar d. A. at regne.

19. Fra »Landindsamlingen til de skadelidte ved Nytaarsstormfloden« var modtaget Opraab om Bidrag.

Det vedtoges at udtale, at den omhandlede Sag formentes at ligge udenfor Byraadets Opgaver.

